

af deres Budgetter havde været ret nøje-regnende med at holde Udgifterne saa langt nede som muligt, blev det dog nødvendigt, efter at de vare komne til min og det samlede Ministeriums Behandling, at underkaste Budgetterne en endogsaa meget betydelig Beklipning.

Skulde jeg nu sige nogle Ord om den finansielle Situation som Helhed, vil jeg først bemærke, at den Forøgelse af Militærudgifterne paa § 22 og § 23 I., som viser sig her, er der jo Dækning for ved den nye Indkomst- og Formueskat, og naar Overgangstiden er omme, vil der ligeledes være Dækning for største Delen af det Afsavn af Rente eller den forøgede Renteudgift, som vil være Følgen af Afholdelsen af de ekstraordinære Militærudgifter ved Forbrug af Kassebeholdning eller Optagelse af nye Laan. Om dette sidste bliver nødvendigt, maa Fremtiden vise; heldigst vilde det selvfølgelig være, om Udgifterne kunde afholdes af Kassebeholdningen, og der vil af al Magt blive stræbt hen til, at dette kan ske. Det kan jo ikke siges, om det vil lykkes, og man maa i hvert Fald være forberedt paa, at det vil blive nødvendigt at gribe til Laan. Men selv bortset herfra er Situationen alvorlig nok, skønt i og for sig ingenlunde overraskende. Naar man med Samstemning fra den aldeles overvejende Del af Rigsdagen forøgede Lønningerne ved de store Étatslove med ca. 8 Mill. Kr. — og ved de umiddelbare Konsekvenser, som disse Love trak med sig, med henimod 9 Mill. Kr. —, naar man gav Afkald paa Statsindtægter til et anslaaet Beløb af ca. $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr., naar man gennem adskillige Aar vedblev med nye Erhvervelser af Statsaktiver udelukkende gennem Forbrug af de ordinære Indtægter eller af Kassebeholdningen uden at optage nye Laan dertil, og naar man endelig giver saa kostbare Love som de sidst vedtagne store Jernbanelove uden endnu at have faaet gennemført den Værdistigningsskat, som skulde indbringe Dækning af i hvert Fald en Del af Udgifterne dertil, er det dog intet Under, at det mærkes særdeles føleligt paa Statens Budget og paa Statsregnskabet. Og naar saa dertil sluttelig kommer en saa stærk økonomisk Depressionsperiode som den, vi og alle andre Lande i de sidste Aar have haft, og som ikke blot her, men rundt omkring i Europa har givet sig Udslag i meget store Deficiter paa Statsregnskaberne, saa bliver det endnu mindre forbavsende, at Resultatet af Statsregnskabet og Finanslovforslaget kan være saaledes, som

det er. Som yderligere Depressionsmoment have vi jo tilmed haft den store Bygge- og Banksvindel, som paa forskellig Maade har bidraget til at forværre den økonomiske Stilling. Men trods alt er der endnu Grund til at mene, at selve vort Erhvervsliv i Bunden er sundt, og at selve vort Samfund er sundt og levedygtigt. Men er Samfundet og Erhvervslivet sundt, saa vil ogsaa Finanserne, selv om man kan have trange Krisetider at gennemgaa, i det lange Løb vise sig sunde. Saaledes tror jeg ogsaa, det vil gaa her i Landet. Gaa Tiderne op, saa kommer der jo med Naturnødvendighed en Bedring i de kommende Aar, ligesom vi have set det tidligere. Og her i Danmark viser det sig, paa Grund af at Velstanden heldigvis er jævner fordelt her end i de fleste andre Lande, at der er en ganske overordentlig Ekspansionskraft i vore Skatter, særlig i de indirekte Skatter, og allermest i Forbrugsafgifterne. Det illustreres godt ved en Sammenligning mellem to saadanne Aar som Finansaaret 1901—02 og 1907—08, 1901—02, der jo i flere Henseender er et Aar, som kan sammenlignes med det indeværende, og 1907—08, hvor vi sidste Gang havde et Statsregnskab, der ikke er paavirket af Skattereformerne af 1908. Vi se da en Fremgang alene paa § 5, 5, altsaa paa den store Forbrugs-skattegruppe — Indførselstolden, Brændevinsafgiften, Ølskatten, Sukkerafgiften etc. — fra 42,136,000 i 1901—02 til 54,337,000 i 1907—08. Vi se, at i denne 6-aarige Periode gaa Indtægterne op fra det første til det sjette Aar med 12 Mill. Kr., det er ikke langt fra en Stigning af 30 pCt. Selvfølgelig har den økonomiske Fremgang i disse Aar gjort sig gældende paa en Række andre Indtægtsposter, ikke mindst paa saadanne som Overskuddet af Statsbanerne, Overskuddet af Postvæsenet, Indtægten af Stempelafgifterne og forskellige andre, men det er naturligvis paa den førstnævnte Post, at den stærkest og kraftigst viser sig. Det vil ses, at i et Land, hvor Brugsafgifterne vise en saa stærk Tendens til Stigning, naar gode Tider sætte ind, der er man berettiget til at regne med, at adskilligt kan jævne sig, naar disse gode Tider komme, ogsaa for os.

Men det er ikke tilstrækkeligt dermed. Det maa ogsaa tages under alvorlig Overvejelse baade af Regering og Rigsdag, paa hvilke Omraader der yderligere kan spares. Regeringen skal for sit Vedkommende overveje Sagen med de Midler, den sidder inde med, og jeg vil henstille til dette høje